

ва суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, прийнятного рівня безпеки для населення, навколишнього природного середовища.

Державний контроль (нагляд) за господарською діяльністю у сфері транспорту здійснюють Міністерство інфраструктури України, Департамент автомобільного транспорту, Головна державна інспекція на автомобільному транспорті, Державна авіаційна служба України та інші. Міністерство інфраструктури України координує діяльність всіх видів транспорту відповідно до Закону України "Про транспорт" та Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності". Департамент автомобільного транспорту здійснює державне регулювання у галузі автомобільного транспорту, безпеки на транспорті. Головна державна інспекція на автомобільному транспорті контролює додержання ліцензіатами ліцензійних умов та вимог безпеки на транспорті. Державна авіаційна служба України здійснює державний контроль та нагляд за безпекою цивільної авіації, ліцензує авіаційні перевезення та контролює дотримання ліцензійних умов суб'єктами господарювання у сфері авіації.

Законом встановлені права суб'єкта господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) (стаття 10 Закону).

Відповідно цієї статті суб'єкт господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) має право перевіряти наявність у посадових осіб органу державного нагляду (контролю) службового посвідчення і одержувати копії посвідчення (направлення) на проведення планового або позапланового заходу та не допускати посадових осіб органу державного нагляду (контролю) до здійснення державного нагляду (контролю), якщо посадова особа органу державного нагляду (контролю) не надала копії документів, визначених Законом, або якщо надані документи не відповідають вимогам Закону [2].

Статтею 9 Закону зазначено, що за невиконання вимог законодавства, а також завдання неправомірними діями збитків суб'єкту господарювання орган державного нагляду (контролю), його посадові особи несуть відповідальність згідно із Законом [2].

Підсумовуючи вищевикладене варто зазначити, що лише завдяки введенню в дію Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" від 05.04.2007 року розпочався якісно новий етап розвитку у сфері державного контролю.

Сповнений демократичних, прогресивних нововведень, Закон забезпечив умови для встановлення прозорості процедури здійснення державного нагляду (контролю), ефективного використання ресурсів органів

державного нагляду (контролю) завдяки зосередженню їхньої уваги на тих суб'єктах господарювання, діяльність яких становить найбільшу загрозу для населення і навколишнього природного середовища, а також зниження навантаження на суб'єктів господарювання завдяки зменшенню кількості перевірок та строків їх проведення, що в свою чергу забезпечить створення сприятливого бізнес-клімату в Україні.

Література

1. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.2000 р. № 1775-III // Відомості Верховної Ради України.– 2000.– № 36.– Ст. 299.

2. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради України.– 2007.– № 29.– Ст. 389.

3. Ісаков М.Г. Види державного контролю у сфері підприємницької діяльності / М.Г. Ісаков // Форум права.– 2012.– № 1.– С. 387-395.

УДК 346.2/ 656.07 (043.2)

Горбатюк Я.В.,
асистент,
Тихомирова А.М.
студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВИДИ УЧАСНИКІВ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН У ТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ

Договірні відносини у сфері транспорту є особливим видом відносин, які регулюються Господарським кодексом України (глава 32 "Правове регулювання перевезення вантажів", статті 306-316), Цивільним кодексом України (щодо перевезень – глава 64, транспортного експедирування – глава 65), а також актами спеціального транспортного законодавства.

Спеціальне транспортне законодавство регулює відносини, які складаються щодо організації та безпосереднього здійснення господарської діяльності на транспорті.

Про актуальність зазначеної теми свідчать численні публікації в юридичній літературі, зокрема, праці Вінник О.М., Столярського О.В., Трикур В.М. та ін.

Участь у договірних відносинах у сфері транспорту беруть різні ка-

тегорії осіб, які мають необхідний для цього обсяг правосуб'єктності.

Учасників договірних відносин у сфері транспорту умовно можна поділити на дві категорії: 1) безпосередні учасники (як сторони відповідних договорів); 2) опосередковані учасники (здійснюють регулювання договірних відносин, координацію дій безпосередніх учасників договірних відносин) [4].

Безпосередніми учасниками договірних відносин у сфері транспорту є: 1) транспортні підприємства (індивідуальні підприємці, що здійснюють перевезення та надають інші транспортні послуги); 2) суб'єкти господарювання, інші учасники господарських відносин, на користь та/або на замовлення яких надаються відповідні транспортні послуги.

Відповідно до ст. 6 Закону України "Про транспорт" перевезення вантажів, надання інших транспортних послуг, експлуатація і ремонт шляхів сполучення здійснюється залізницями, пароплавствами, портами (пристанями), автомобільними, авіаційними, дорожніми підприємствами та організаціями, якщо це передбачено їх статутами [2]. У ч. 3 ст. 306 Господарського кодексу України згадується, крім вищезазначених організацій, космічний, трубопровідний транспорт та інші види транспорту [1].

Транспортні організації (індивідуальні підприємці – у випадках, не заборонених законом) повинні мати відповідні ліцензії на здійснення перевезень відповідним видом транспорту, порядок отримання яких регулюється Законом України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності".

Опосередкованими учасниками транспортно-договірних відносин є органи державної виконавчої влади, що забезпечують реалізацію державної політики у галузі транспорту. До складу системи цих органів входять:

Міністерство інфраструктури України як головний (провідний) орган цієї системи; підпорядковані Міністерству інфраструктури: Державна адміністрація залізничного транспорту України (Укрзалізниця); Державна авіаційна служба України, Департамент автомобільного транспорту, Державний департамент морського і річкового транспорту, Державна спеціальна служба транспорту [4].

Відповідно до Положення про Міністерство інфраструктури України основними завданнями цього органу є:

- формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах транспорту, використання повітряного простору України, туризму, діяльності курортів, дорожнього господарства, надання послуг поштового зв'язку;

- формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері підготовки та реалізації в Україні інфраструктурних проектів для виконання завдань і заходів з підготовки та проведення в Україні міжнародних спортивних подій;

- формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері безпеки руху, навігаційно-гідрографічного забезпечення судноплавства, торговельного мореплавства [3].

Таким чином, учасниками транспортних договірних відносин є не лише суб'єкти господарювання, а й органи державної влади.

Література

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України.– 2003.– № 18.– Ст. 144.
2. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 р. № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України.– 1994.– № 51.– Ст. 446.
3. Про Положення про Міністерство інфраструктури України: Указ Президента України від 12.05.2011 р. № 581/2011 // Офіційний вісник України.– 2011.– № 37.– Ст.49.
4. Вінник О.М. Господарське право: Курс лекцій / О.М. Вінник.– К.: Атіка, 2004.– 624 с.

УДК 346.463 (043.2)

Деркач Е.М.,
к.ю.н.,

Донецький національний університет, м. Донецьк, Україна

ПРО ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ У СФЕРІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

В умовах формування глобальної інформаційно-економічної системи Інтернет стає не лише комунікаційною технологією швидкого обміну інформацією, а і засобом укладення господарських договорів [1].

З метою підвищення оперативності роботи залізничного транспорту та підприємств, що користуються його послугами, з 1 липня 2011 року запроваджено електронний документообіг при перевезенні вантажів залізничним транспортом у внутрішньому сполученні. У його основі лежить обмін даними автоматизованих систем залізниці і клієнта із застосуванням електронного цифрового підпису, яким буде засвідчуватися електронна накладна. Електронна накладна є новою формою перевізної